

# LUX

3 FILMA  
24 JEZIKA  
28 DRŽAVA

# FILM

# DAYS

**MEDITERRANEA (SREDOZEMLJE)**

Jonas Carpignano  
Italija, Francuska, Sjedinjene Države, Njemačka,  
Katar



# MEDITERRANEA (SREDOZEMLJE)

## JONAS CARPIGNANO

Radnja započinje u Alžiru, gdje stiže Ayiva, mladić iz Burkine Faso, u pratnji Abasa. Obojica se nadaju da će se domoći Europe i tamo pronaći bolji život. Proći će kroz pustinju, susresti pljačkaše migranata, stići do Libije i suočiti se s negostoljubivim morem na improviziranom brodu, da bi naposljetku stigli do Italije. No to je putovanje tek prvi čin drame o životu migranata koji, napokon stigavši u Europu, ubrzo završavaju na marginama kalabrijskog društva, gdje su izrabljivani kao ilegalna radna snaga na plantažama agruma, smješteni u barakama i suočeni sa sumnjičavom i nesusretljivom okolinom. Međutim, u filmu se glavni junaci ne stavljaju jednostrano u položaj žrtve (izrabljivanje, rasizam, nasilje, itd.), već se prikazuje i njihova snalažljivost, međusobna podrška, umijeće preživljavanja pa i revolt.

## NEKOLIKO SMJERNICA ZA ANALIZU

Film Jonasa Carpignana nadovezuje se na aktualna zbivanja obilježena brojnim televizijskim reportažama o dramama ilegalnih imigranata na Sredozemlju. Europska unija je na taj problem odgovorila mjerama koje su se pokazale nedostatnima za suočavanje s pristizanjem migranata. Valja napomenuti i da je sve veći dio europske javnosti nesnošljiv prema boljem prihvatu migranata.

U tom kontekstu svi filmski odabiri Jonasa Carpignana imaju *političku* dimenziju (u najosnovnijem i najplemenitijem smislu te riječi) jer on na angažiran način želi prenijeti gledište osoba koje su inače, u najboljem slučaju, prikazane kao predmet sažaljenja, a u najgorem, kao nepoželjne. Po tome se filmski prikaz te teme namjerno razlikuje od njezina prikaza u medijima, prije svega na televiziji.





## UDUBLJIVANJE U TRENUTAK

Tako redatelj od samog početka odbija eksplikativan pristup utemeljen u bijedi rodne zemlje migranata iz koje oni trebaju pobjeći te prednost, naprotiv, daje prikazu trenutka – svaki događaj u sebi sadrži svoje objašnjenje i rješenje.

Oskudni dijalozi na raznim jezicima (francuskom, engleskom, talijanskom, kalabrijskom dijalektu, afričkim jezicima itd.), neuobičajeni u filmskom svijetu, još više uvlače gledatelja u radnju kojoj ne trebaju dugi govori objašnjenja ili opravdanja. Scena nemira, koja je vrhunac radnje filma, razvije se u samo nekoliko sekundi, a gnjev prosvjednika koji se obrušavaju na parkirana vozila, izloge zatvorenih trgovina i iznenadno zaustavljene vozače automobila može nas iznenaditi, no mi smo, baš kao i Ayiva, uvučeni, ako ne i uhvaćeni u taj pokret, dok protuprosvjednici uzvraćaju prekomjernim nasiljem.

Time ta scena dobiva univerzalnu dimenziju, i, daleko od toga da se ograniči na situaciju u Italiji, ilustrira revolt onih koje bismo u nekom ranijem razdoblju zvali „prezrenima na svijetu“. U tom pogledu primjećujemo da je film inspiriran stvarnim događajima koji su se dogodili u općini Rosarno u Italiji 2010. godine. Ipak, nije slučajno da redatelj ničime ne aludira na lokalni kontekst – gledatelj je, baš kao i glavni junak, uronjen u događaje koje vidi samo djelomično, no upravo takav prikaz podupire šire i općenitije shvaćanje situacije koja nije svojstvena samo Kalabriji, već se zasigurno tiče cijele Europe.

## ENIGMA STVARNOSTI

Lakoničnošću većine dijaloga koja proizlazi iz različitosti i raznolikosti jezika kojima se koriste brojni likovi također se naglašava samoća migranata u društvu koje im je u velikoj mjeri strano i u kojem poznaju samo margine. Iako je to očito, redatelj tim postupkom naglašava nemogućnost izbora i nedostatak manevarskog prostora kojim raspolažu migranti. Na primjer, kad su stigli u Libiju, članovima skupine koju čine Ayiva i Abas naređeno je da sami preplove Sredozemno more – nemogućnost sporazumijevanja s krijumčarom primorala je migrante na taj prinudni izbor te je jedan od njih odlučio stati za kormilo, a ostali su bili prisiljeni prihvatiti to rješenje, jer druge mogućnosti nije bilo. Stigavši u Italiju, Ayiva će se naći u jednako bezizlaznoj situaciji kada sazna da mora naći posao u roku od tri mjeseca kako bi eventualno legalizirao svoju situaciju – smisao takve mjere čini se apsurdnim jer je junaci ne mogu nikako osporavati te im nije ostavljen nikakav izbor.



Razvidno je da se u filmu *Mediterranea* (*Sredozemlje*) manje pozornosti posvećuje opisu životnih uvjeta migranata, a više tome da se gledatelju približe usko ograničena gledišta likova i bezizlazne situacije u kojima se nalaze i koje se nameću kao pravilo bez iznimke, zbog čega im preostaje samo da se pobune. Taj rad na osobnom gledištu nesumnjivo objašnjava neke vrlo uočljive režijske postupke poput snimanja iz ruke, pri čemu je kamera često u pokretu, vrlo blizu likovima, zbog čega je prikaz događaja nejasan, ili poput suradnje s neprofesionalnim glumcima koji igraju uloge zacijelo vrlo bliske vlastitim iskustvima ili pak nizanja noćnih scena, kao da migranti žive samo noću itd.

## ESTETIKA SJEĆANJA?

Estetika filma daleko je od strogo realistične ili dokumentarističke te se uostalom može suptilnije objasniti kao odraz sjećanja glavnih likova (koje tumače glumci koji su zacijelo s redateljem podijelili vlastita iskustva). Jasno je da se radnja filma odvija „u sadašnjosti“ bez ikakvih postupaka srodnih vraćanju radnje unatrag, no svejedno se može uočiti niz filmskih obilježja koja ga, uistinu, čine srodnim nekom obliku sjećanja.

Tako mnoge scene nisu snimljene „objektivno“, već su usredotočene na neki ključni element, neki detalj koji je dovoljno značajan da bi se urezao u sjećanje likova (Ayive ili Abasa, nevažno je).

Uostalom, glazbena podloga također naglašava taj dojam naglim prijelazima, iznenadnim stišavanjem ambijentalnih zvukova koje zamjenjuje teška tišina ili prateća glazba kojom se prizor udaljava od gledatelja, poput sjećanja. Treba napomenuti da unatoč tome što je radnja podijeljena na velika geografska poglavlja – Alžir, Libija, Italija – film karakterizira nejasna i zamršena kronologija – traje li Ayivin boravak u Kalabrijii (gdje je zacijelo učio talijanski) nekoliko dana, nekoliko tjedana ili nekoliko mjeseci? O tome nećemo saznati ništa, jer je, iako se u sjećanjima mjesta lako razaznaju, protok vremena mnogo teže odrediti, pogotovo kada je obilježen tako repetitivnom aktivnošću kao što je berba agruma.

Način na koji je redatelj Jonas Carpignano vjerojatno prikupio svjedočanstva migranata koje je susreo u Kalabrijii zacijelo objašnjava fragmentarnu i isprekidanu režiju, kojom se manje ili više odražava slijed individualnog sjećanja. Vjerojatno neće svi gledatelji na isti način doživjeti taj redateljski odabir, no sigurno će ih dirnuti zalaganje redatelja da prenese gledište migranata iz Rosarna i drugih mjesta, osuđenih na život na najmračnijim marginama naše stvarnosti.





## MOGUĆA PITANJA

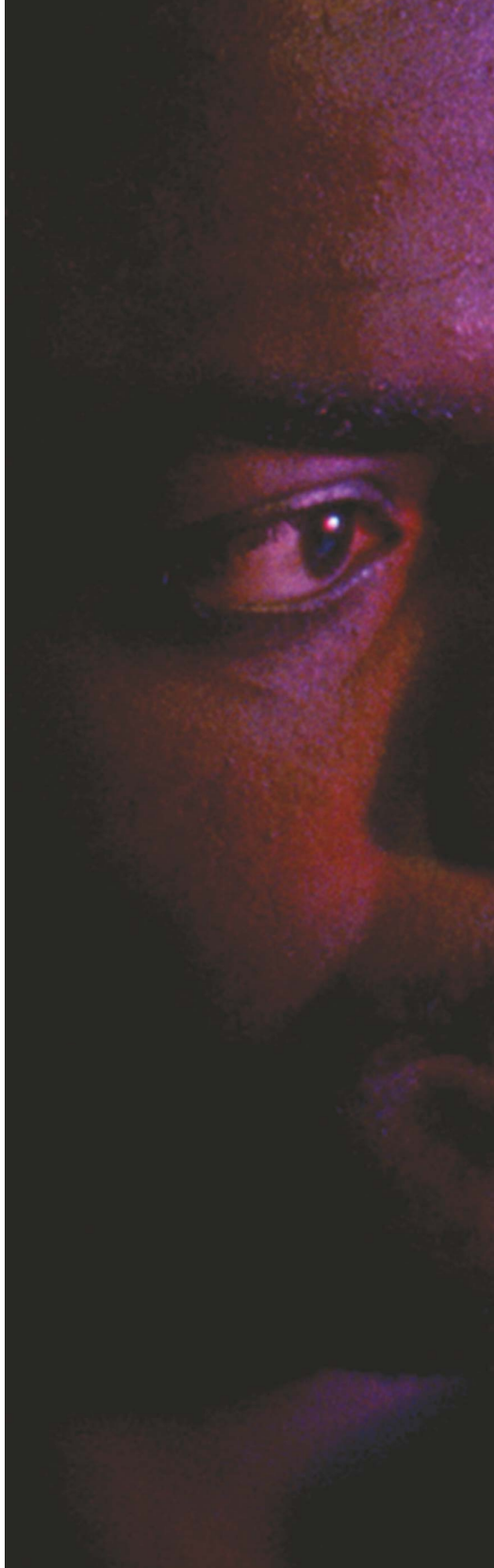
Kako se mogu protumačiti razlike u karakteru i u ponašanju Ayive i Abasa? Jesu li one važne za shvaćanje filma, posebice njegova kraja? Što se može zaključiti o poslodavcu koji zapošljava migrante? Iskorištava li ih on beskrupulozno? Je li to dobar čovjek? Gad? Paternalistički poslodavac? Vide li se razlike u stavu među stanovnicima Rosarna? Jesu li vas se posebno dojmili neki režijski postupci? Primjerice, nizanje noćnih prizora, kamera iz ruke, nejasnost i fragmentarnost određenih scena, promjene u glazbenoj podlozi, sporedni detalji na koje je stavljen naglasak načinom na koji su snimljeni itd.

Michel Condé

les grignoux



**REDATELJ:** Jonas Carpignano  
**SCENARIJ:** Jonas Carpignano  
**ULOGE:** Koudous Seihon, Alassane Sy  
**SNIMATELJ:** Wyatt Garfield  
**GLAZBA:** Benh Zeitlin, Dan Romer  
**PRODUCENTI:** Jason Michael Berman, Chris Columbus, Jon Coplon, Christoph Daniel, Andrew Kortschak, John Lesher, Ryan Lough, Justin Nappi, Alain Peyrollaz, Gwyn Sannia, Marc Schmidheiny, Victor Shapiro, Raphael Swann, Ryan Zacarias  
**PROIZVODNJA:** Good Films, DCM Productions, Good Lap Production, End Cue, Court 13 Pictures, Le Grisbi Productions, Nomadic Independence Pictures, Treehouse Pictures  
**GODINA:** 2015.  
**TRAJANJE:** 107 min.  
**ŽANR:** drama  
**ZEMLJE:** Italija, Francuska, Sjedinjene Države, Njemačka, Katar  
**JEZIK ORIGINALNE VERZIJE:** francuski, talijanski, engleski, arapski, bispa





## NAŠE PRIČE PRIKAZANE KROZ EMOCIJU FILMA

Europski parlament sa zadovoljstvom predstavlja tri filma koja se natječu za FILMSKU NAGRADU LUX za 2015. godinu:

**MEDITERRANEA (SREDOZEMLJE)** Jonasa Carpignana  
Italija, Francuska, Sjedinjene Države, Njemačka, Katar

**MUSTANG** Denize Gamze Ergüven  
Francuska, Njemačka, Turska, Katar

**UROK (LEKCIJA)** Kristine Grozeve i Petra Valchanova  
Bugarska, Grčka

Ove slojevite priče koje su plod velike predanosti i kreativnosti nadarenih mladih europskih redatelja prikazivat će se na četvrtom izdanju događaja DANI LUX FILMA.

## FILMSKA NAGRADA LUX

Kultura igra ključnu ulogu u izgradnji naših društava. S tom je mišlju Europski parlament 2007. pokrenuo FILMSKU NAGRADU LUX radi poboljšanja distribucije europskih filmova u Europi i poticanja rasprave o važnim društvenim pitanjima diljem Europe. FILMSKA NAGRADA LUX jedinstvena je inicijativa. S obzirom na to da se većina europskih koprodukcija prikazuje samo u zemlji porijekla i rijetko doživi distribuciju na drugim tržištima, FILMSKOM NAGRADOM LUX tri europska filma dobivaju rijetku mogućnost titlanja na 24 službena jezika EU-a.

Dobitnika FILMSKE NAGRADE LUX odabiru zastupnici u Europskom parlamentu, a pobjednik će se proglasiti 25. studenog 2015.

## DANI LUX FILMA

Zahvaljujući nagradi FILMSKA NAGRADA LUX nastao je i događaj DANI LUX FILMA. Na DANIMA LUX FILMA široj europskoj publici se od 2012. prikazuju tri filma koja se natječu za FILMSKU NAGRADU LUX. Pozivamo vas da na DANIMA LUX FILMA doživite neizbrisivo kulturno iskustvo koje nadilazi granice. Od listopada do prosinca 2015. možete se pridružiti filmofilima diljem Europe na projekcijama filmova *Mediterranea (Sredozemlje)*, *Mustang* i *Urok (Lekcija)* na jednom od 24 službena jezika EU-a. Ne zaboravite glasovati za omiljeni film na našoj internetskoj stranici [luxprize.eu](http://luxprize.eu) ili na našoj Facebook stranici!

## NAGRADA PUBLIKE

Gledatelji svojim glasovima odlučuju o dobitniku Nagrade publike u okviru FILMSKE NAGRADE LUX. Glasujte za filmove *Mediterranea (Sredozemlje)*, *Mustang* ili *Urok (Lekcija)* i natječite se za priliku da na poziv Europskog parlamenta sudjelujete na međunarodnom filmskom festivalu u Karlovim Varima u lipnju 2016. i tamo proglasite dobitnika Nagrade publike.

GLEDAJTE,  
KOMENTIRAJTE  
& GLASUJTE!



@luxprize



#luxprize

LUX  
PRIZE  
.EU